

**Strategisk plan for kompetanseutvikling i
barnehagene i Nordland
2019 – 2022**

Innhold

Innledning	2
Del 1	3
1. Mål – sikre at alle barn i Nordland et barnehagetilbud av høy kvalitet	3
Føringer, prioriteringer og organisering i Nordland	3
2. Organisasjonskart	5
3. Aktørenes roller og ansvar	6
Del 2 – Fordeling av kompetansemidler	8
1. Kompetanseutviklingstiltak – 70%	8
2. Kompetanseutviklingstiltak – 30%	8

Innledning

Barnehagene er et svært viktig tilbud til barn og barnefamilier rundt om i alle de 44 kommunene i Nordland. 01.09.19 var det 328 barnehager, med en fordeling på ca. 55% kommunale og ca. 45% private barnehager. Alle disse barnehagene representerer et spennende mangfold som bidrar til å ivareta både ønsker og behov til barnefamilier i Nordland.

Den nasjonale strategien «Kompetanse for fremtidens barnehage» skal støtte opp om arbeidet med rekruttering og kompetanseutvikling i barnehagene. Strategien legger føringer for hvordan det skal jobbes med kompetanseutvikling for å bidra til å realisere rammeplanens intensjon og krav. Barnehagebasert kompetanseutvikling er hovedtiltaket i ordningen. Med barnehagebasert kompetansetiltak, menes kollektive tiltak i barnehagen som skal gi den enkelte ansatte økt pedagogisk innsikt og dermed økt kompetanse i hele personalgruppa. I strategien er det definert fire tematiske satsingsområder for kompetanseutviklingen i barnehagesektoren.

Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) er et av virkemidlene som skal sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet. Ordningen skal stimulere til godt samarbeid mellom barnehagemyndighetene, barnehageeiere, universiteter og høgskoler, fylkesmennene og andre aktører. Den regionale ordningen skal samtidig sørge for kompetanseutvikling basert på kartlagte regionale behov.

Det forventes at barnehager og barnehageeiere samarbeider på tvers i regionene, i nettverk og med universitetet som kompetansepartner. Universitet/høgskoler og barnehagene skal være gjensidige partnere i et felles arbeid for å bidra til utvikling av kvalitet i sektoren.

Innhold i denne planen beskriver organisering av REKOM i Nordland og skal bidra til å avklare roller og ansvar til de ulike aktørene. Det er i Nordland, som i de andre fylkene, etablert «*Samarbeidsforum for kompetanseutvikling*». Samarbeidsforum skal bidra til at det, med utgangspunkt i analyserte behov, legges langsiktige planer med prioriterte satsingsområder for arbeidet med kompetanseutvikling i Nordland.

I Nordland ønsker vi å bygge videre på tradisjoner, erfaringer og allerede etablerte strukturer for samarbeid. Flere aktører vil derfor ha en sentral rolle i arbeidet for å heve kompetanse og kvalitet i barnehagene. Nord universitet, de regionale kompetansekontorene (RKK), Utdanningsforbundet, Fagforbundet, KS, PBL og Fylkesmannen i Nordland skal sammen bidra til å realisere denne planen. De kommuner som ikke er tilsluttet et RKK vil ivaretas bl.a. gjennom representasjon i samarbeidsforum for kompetanseutvikling. Sametinget vil også være en naturlig aktør for å gi innspill og uttalelser til kompetanseutviklingstiltak for barnehagene i Nordland

Desember, 2019

Del 1

1. Mål – sikre at alle barn i Nordland et barnehagetilbud av høy kvalitet

Målsettingen med planen er å sikre høy kvalitet i alle barnehagene i Nordland. Barnehagebaserte tiltak skal bidra til at personalet har kompetanse til å gi det tilbud og den kvalitet som forventes i rammeplan for barnehage.

Målgrupper for kompetansetiltak i regionene og den enkelte barnehage er alle ansatte som arbeider direkte med barna i barnehagene i Nordland.

Føringer, prioriteringer og organisering i Nordland

I arbeidet med kompetanseutvikling i barnehagene vil det fortsatt være mulig å delta i nasjonale satsinger, men staten er tydelig i sine signaler om at dette nå i langt større grad skal skje gjennom regional ordning for kompetanseutvikling for barnehage (REKOM).

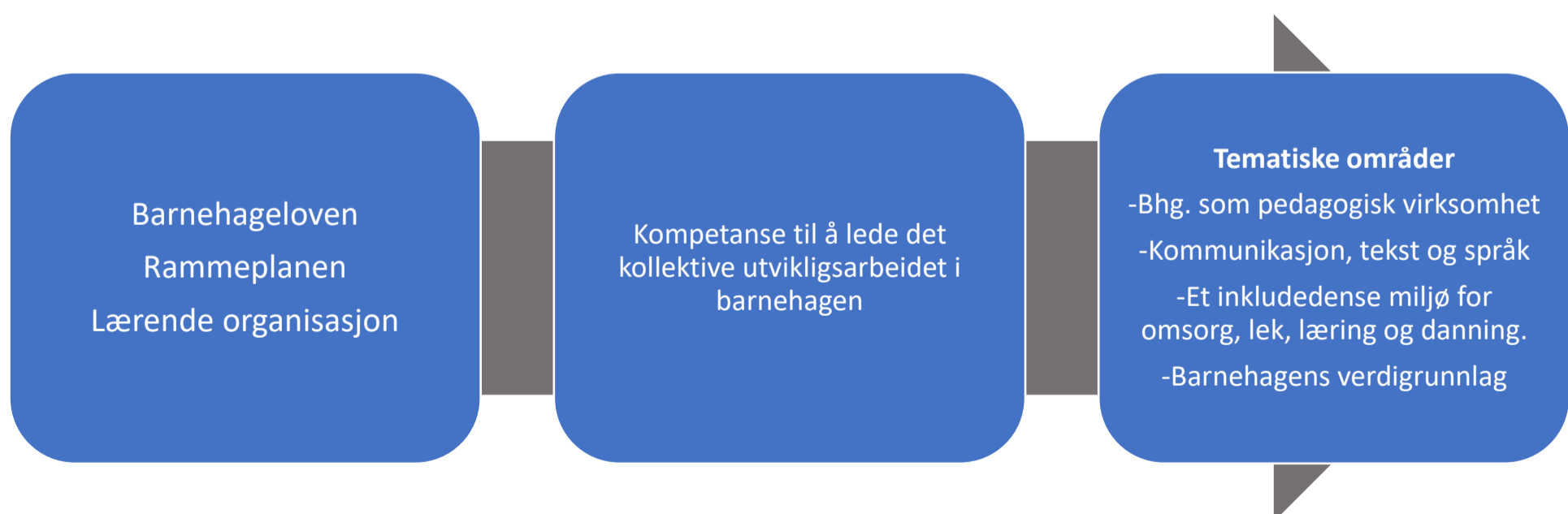
Felles for alle barnehagene, er at barnehageloven og «rammeplan for barnehagen» legger retning og føringer for både innhold og kvalitet tilbudet som barna får i den enkelte barnehage. Rammeplanen er tydelig når det gjelder barnehagens forpliktelser til et systematisk pedagogisk arbeid. Alle ansatte skal ha god kjennskap til innhold i barnehageloven og rammeplanen.

I Nordland ser vi behov for å sikre at styrere og pedagogiske ledere har den riktige kompetansen til å lede det kollektive utviklingsarbeidet. Dette er en vurdering som også bekreftes av rapporten fra «Spørsmål til barnehage-Norge 2018, hvor både eiere og styrere melder om behov for kompetansetiltak som gir tilstrekkelig kompetanse i å lede utviklingsarbeidet i barnehagene. For perioden 2019-2022 vil dette derfor bli prioritert.

For de tiltak som planlegges og gjennomføres i barnehagene, skal de fire tematiske satsingsområdene i den nasjonale kompetansestrategien være førende. Hovedtyngden av kompetansemidlene, 70%, skal benyttes til barnehagebaserte kompetansetiltak. Satsingsområdene er forankret i formålsparagrafen i barnehageloven og skal støtte implementeringen av rammeplanen.

De fire tematiske satsingsområdene:

- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Kommunikasjon og språk
- Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
- Barnehagens verdigrunnlag.

Figur 1

Valg av satsingsområde må baseres på kartlegging, analyse og vurdering av behovet i den enkelte barnehage. Det stilles ingen konkrete krav til valg av verktøy og metode, men det forutsettes at dette gjøres systematisk og at hele personalgruppen inkluderes i analysearbeidet. Nord universitet som kompetansepartner vil kunne være en god støttespiller i denne fasen.

Barnehageeier må sikre prosesser hvor ledere i den enkelte barnehage tar aktivt del i arbeidet med analyse, vurdering av tiltak, gjennomføring og evaluering. Det er samtidig viktig at eier og ledelse legger til rette for at barnehagen drar nytte av og ser sammenheng mellom kollektive og individuelle kompetansetiltak og evt. deltagelse i andre kompetansesatsinger.

Det er barnehagemyndighetene og den enkelte barnehageeier som må sikre at kompetansebehovet i den enkelte barnehage blir ivaretatt og at det jobbes med dette kollektivt i barnehagen og gjennom kompetansenettverk.

Den enkelte kompetanseregionen kartlegger og analyserer felles kompetansebehov for barnehagene i regionen.

Nord universitet vil i 2019, sammen med den enkelte kompetanseregion, kartlegge behovet for støtte til arbeidet med kompetanseutviklingen. Det inngås partnerskapsavtaler for perioden 2019-2022 mellom den enkelte region og Nord universitet. Kompetanseregionene beslutter hvilke tiltak som skal gjennomføres med støtte fra kompetansepartner. Nye avtaler med eventuelt andre kompetanseaktører koordineres av Nord universitet.

Prinsippet om at tiltakene skal være barnehagebaserte og rettes mot hele personalgruppen legges til grunn, men regionene må samtidig sikre at styrere og pedagogiske ledere har den nødvendige kompetanse til å lede barnehagens utviklingsarbeid.

I Nordland mangler vi per 01.09.19 rundt 100 barnehagelærere for å oppfylle pedagognomen. Vi må gå sammen om å arbeide for å rekruttere flere pedagoger og ta godt vare på de som utdanner seg.

Den enkelte kompetanseregion bør derfor også vurdere om det er iverksatt tilstrekkelig tiltak som sikrer kvaliteten på veiledning av nyutdannede og nytilsatte.

2. Organisasjonskart

I Nordland er det etablert samarbeidsforum for kompetanseutvikling i barnehagene. Forumet møtes to ganger pr. år og legger føringer og prioriteringer for en langsiktig kollektiv kompetanseutvikling, basert på behovet ute i barnehagene. Samarbeidsforumet består av 16 medlemmer: Fylkesmannen i Nordland (2), Nord universitet (2), de ulike kompetanseregionene med en pr. region (8), Utdanningsforbundet (1), Fagforbundet (1), KS (1) og PBL (1)

Samarbeidsforumet har et arbeidsutvalg som består av en representant fra Nord universitet, en fra Fylkesmannen i Nordland og fire representanter fra kompetanseregionene. Disse fire representerer regionene i nord-, sør- og midtfylket og by-regionene.

I Nordland har vi gode tradisjoner for regionalt samarbeid i barnehagesektoren. Det er ønske om å bygge videre på disse strukturene i arbeidet med REKOM. Til dette er det definert åtte kompetanseregioner i fylket.

Kompetanseregionene representerer kommunale og private barnehager og barnehagemyndigheter innenfor et geografisk område i Nordland.

Kompetanseregionene samarbeider om kompetanseutvikling for alle barnehagene i sitt område, uavhengig av eierform. I de regioner som har regionale kompetansekontor, har RKK en koordinerende rolle i samarbeidet.

Figur 2

3. Aktørenes roller og ansvar

Hvem	Rolle
Ansatte i barnehagene	<ul style="list-style-type: none"> ○ Delta aktivt i arbeidet med kompetanseutvikling i egen barnehage. ○ Være gode lagspillere og bidra til profesjonell læring og utvikling i hele kollegiet. ○ Dele gode ideer og opplegg med andre. ○ Delta på nettverksmøter
Pedagogisk leder	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lede refleksjons- og utviklingsarbeid i barnehagen i samarbeid med styrer. ○ Være gode lagspillere og bidra til profesjonell læring og utvikling i hele kollegiet. ○ Dele gode ideer og opplegg med andre. ○ Delta på nettverksmøter
Styrer	<ul style="list-style-type: none"> ○ Initiere, lede og følge opp barnehagens endrings- og utviklingsprosesser for kompetanseutvikling. ○ Sikre at det er planer for utviklingsarbeidet som følges og evalueres. ○ Motivere, inspirere og legge til rette for kompetanseutvikling hos personalet. ○ Sikre at barnehagen utvikler seg som en lærende organisasjon. ○ Sikre at barnehagen har fellestid til fagøkter og legge til rette for deltagelse i nettverk med andre barnehager ○ Bidrar til godt samarbeid med Nord universitet/UH
Barnehageeier	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sørge for at personalet har riktig og nødvendig kompetanse ○ Herunder ledere med kompetanse i å lede utviklingsarbeidet. ○ Kartlegge kompetansebehovet og ha en langsiktig plan for rekruttering og legge til rette for at de ansatte får nødvendig opplæring og kompetanseheving. ○ Utarbeide og følge opp plan for kompetansearbeidet ○ Sørge for at alle ansatte får en innføring i barnehagens samfunnsmandat, ansvar, innhold og verdigrunnlag. ○ Legge til rette for at barnehagen og de ansatte kan delta og bidra aktivt i nettverk med andre barnehager.
Barnehagemyndighet	<ul style="list-style-type: none"> ○ Påse at barna får et pedagogisk og trygt barnehagetilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. ○ Utvikle kompetanseplaner for alle ansattgrupper som omfatter både kommunale og private barnehager, og som ivaretar nasjonale føringer og lokale behov som en forutsetning for tildeling av statlige midler. Her kan flere kommuner, som barnehagemyndighet, samarbeide om felles kompetanseplaner. ○ Delta i regionale kompetansenettverk om utvikling og gjennomføring av kompetansetiltak.
Nord Universitet	<ul style="list-style-type: none"> ○ Være utviklingspartner i barnehagebasert kompetanseutvikling. ○ Bidra til arbeidet med å analysere utviklingsbehov, og vurdere tiltak sammen med barnehageeier og styrer. ○ Bidra med analysekompetanse og faglige bidrar/inns spill på ledermøter, fagsamlinger for ansatte og nettverk, workshop o.l. ○ Bidra med kunnskap om organisasjonsutvikling. ○ Bidra til å utvikle barnehagene som lærende organisasjoner ○ Bidra med oppdatert forskning ○ Bidra med metodikk/verktøy som kan bidra i arbeidet med å implementere barnehagens satsingsområde.

Kompetanseregion	<ul style="list-style-type: none"> ○ Koordinatorrolle for arbeidet i egen region. ○ Kartlegge og analysere felles kompetansebehov til barnehagene i regionen. ○ Organisere og legge til rette for lokale kompetansenettverk ○ Bidra i planlegging og gjennomføring av lokale kompetansenettverk. ○ Bistå i regionens prosess- og planarbeid ○ Beslutte hvilke tiltak, som sammen med kompetansepartner skal gjennomføres i regionen.
Arbeidstaker org.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Fagforbundet og Utdanningsforbundet er representert i Forum for kompetanseutvikling i Nordland. ○ Gjør strategien kjent i egen organisasjon ○ Bidra til at de ansatte i barnehagene kan delta i kompetanseutviklingstiltak.
PBL	<ul style="list-style-type: none"> ○ Er representert i samarbeidsforum for kompetanseutvikling i Nordland ○ Bidra med innspill fra private barnehager i Nordland. ○ Bidra med spredning av info og kompetanse ut til barnehagene. ○ Bidra til å styrke forståelse av rollen barnehageeiere har i arbeidet med kompetanseutvikling.
KS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Er representert i samarbeidsforum for kompetanseutvikling i Nordland ○ Bidra med innspill fra kommuner i Nordland. ○ Bidra med spredning av info og kompetanse ut til barnehagene og kommuner som barnehagemyndighet. ○ Bidra til at kunnskap og erfaringer fra kompetanseutviklingen og partnerskapet bringes tilbake til nasjonale myndigheter
Fylkesmannen i Nordland	<ul style="list-style-type: none"> ○ Iverksette og følge opp de statlige kompetanseutviklings- tiltakene og se til at utviklingsarbeidet om implementering skjer i nær kontakt med kommunen som barnehagemyndighet, Nord universitet og andre relevante fagmiljøer. ○ Lede og koordinere samarbeidsforum for kompetanseutvikling i Nordland. ○ Utbetaler kompetansemidler i henhold til føringer gitt fra Udir og samarbeidsforum for kompetanseutvikling. ○ Bidra til at kunnskap og erfaringer fra kompetanseutviklingen og partnerskapet bringes tilbake til nasjonale myndigheter
Samarbeidsforum for kompetanseutvikling (se org. kart)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Legger føringer for et langsiktig og forskningsbasert arbeid med kompetanseutvikling for barnehagene i Nordland. ○ Legger føringer for hvilke tiltak som skal prioriteres og hvordan kompetansemidlene skal benyttes i Nordland. ○ Regionenes kompetanseplaner, evalueringer og analyser legges til grunn for forumets prioriteringer. ○ Koordinere analyse av kompetansebehov i regionene. ○ Følge opp, evaluere og kvalitetssikre planen for kompetanseutvikling i Nordland.
Arbeidsutvalg for samarbeidsforum	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lager utkast til strategisk kompetansestrategi for Norland. ○ Dette arbeidet bygger på de ulike regionenes kompetanseplaner og innspill fra møter i samarbeidsforum. ○ Planlegge og evaluere årlig fagsamling for regional kompetanseutvikling.

Del 2 – Fordeling av kompetansemidler

1. Kompetanseutviklingstiltak – 70%

I henhold til statlige føringer skal minimum 70% av kompetansemidlene som tildeles Nordland, brukes til barnehagebaserte kompetansetiltak som beskrevet i del 1.

Samarbeidsforum for kompetanseutvikling i Nordland besluttet 23.05.19 følgende tildelingsmodell for kompetansemidlene:

For 2019:

10% av 70%'en fordeles likt mellom kompetanseregionene – ca. kr. 48300 pr. region.

90% av 70%'en fordeles ut fra årsverk i den enkelte region.

Andelen som fordeles likt mellom regionene (10%) skal kompensere for variasjon i kompetanseregionenes størrelse.

Nord Universitet tildeles prosessmidler tilsvarende økt tildeling til Nordland fra 2018 til 2019. Prosessmidlene skal benyttes til aktiv deltagelse i dialog og prosesser med de enkelte regionene og sammen med regionene kartlegge og enes om hvilke kollektive kompetansetiltak regionen har behov for støtte til. Dette danner bakgrunnen for inngåelse av partnerskapsavtaler med de enkelte regionene.

For 2020-2022:

10% av 70%'en fordeles likt mellom kompetanseregionene

90% av 70%'en fordeles ut fra årsverk i den enkelte region

Den enkelte kompetanseregionen inngår partnerskapsavtale med Nord universitet hvor det går klart frem hvor stor andel av regionens tildelte kompetansemidler som skal gå til universitetet som kompetansepartner. Minimum 50% av tildelte ressurser skal brukes til regionens kompetansepartner.

2. Kompetanseutviklingstiltak – 30%

Av kompetansemidlene som tildeles Nordland kan inntil 30% brukes til bl.a. barnehagefaglig grunnkompetanse, kompetansehevingsstudier for fagarbeidere og assistenter eller til fagbrev som barne- og ungdomsarbeider.

Nordland har pr. 01.09.19 et underskudd på ca. 100 barnehagelærere for at barnehagene skal oppfylle krav til pedagogisk bemanning. Dette er en stor utfordring som alle i sektoren må ha som mål å samarbeide om å løse. Mangel på barnehagelærere har gitt føringer for hvordan vi i Nordland velger å prioritere bruken av denne andelen av kompetansemidlene.

For perioden 2019 – 2022 skal midlene brukes i prioritert rekkefølge på:

1. Arbeidsplassbasert- og samlingsbasert barnehagelærerutdanning.
2. Fagbrev som barne- og ungdomsarbeider
3. Kompetansehevingsstudier til assistenter i barnehage.
4. Veiledningskompetanse for barnehagelærere i barnehage

Barnehageeiere kan søke om tilskudd til ulike kompetansetiltak for ansatte i barnehagene. Dette er kompetansemidler som det søkes om for et år om gangen. Søknad sendes til fylkesmannen. Nærmere informasjon om søknadsprosess legges ut på nettsiden til fylkesmannen i Nordland.